

AKARAT + SZORGALOM

Átlagos budapesti családban született 1910-ben Takács Károly Eszmélő gyerekkora a nagyháború éveire esett. Katonákat és fegyvereket látott maga körül, már az elemi iskolában kiderült, hogy biztos kézzel céloz és lő.

Családja társadalmi és anyagi helyzete nem tette lehetővé, hogy bármelyik lövészegyletbe gyakorolja ezt az „úri sportot”. Más sporttal is próbálkozott (birkózás, súlyemelés, futás, síelés) de igazán csak a lövészet vonzotta.

A katonai pálya választása látszott az egyetlen megoldásnak. Őrmester és fegyvermester lett a tiszthelyettesi iskola befejezésével és így, a „Honvéd” színeiben indulhatott lövész versenyeken. Beosztásának köszönhetően napokat tölthetett a lőtéren a különböző fegyverek megismerésével.

Az 1932-es olimpián a magyar lövészcsapat versenyét végig izgulta a rádió mellett. A legesélyesebb magyar versenyző, Barát - Lamberkovits Antal, az utolsó sorozatban ellenfele lőlapjába lőtt tízessel a bajnoki cím helyett csak a nyolcadik lett.

Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a külső körülményeket a gyakorlás során ki kell zárni, elkerülendő a versenyek zavaró eseményeinek hatását. Igyekezett a legnagyobb, váratlan zajok között edzeni.

A következő néhány évben, több fegyvernemben is kiváló eredményeket ért el, de az ötalakos, gyorstüzelő pisztolylovásban az ország egyik legjobbjává vált.

Kétség nem férhetett hozzá, hogy eredményei alapján biztos helye van az 1936-os olimpiai csapatban. Az utolsó pillanatban értesítették, hogy a katonai szabályzat szerint az olimpiai részt vételre tiszthelyetteseknek nincs lehetőségük. Nagy csalódás volt számára, különösen, mert látta, hogy Berlinben a sportlövészet összes aranyérmét német vagy svéd altisztek nyerték meg, az övénél jelenösen rosszabb eredményekkel.

Elhatározta, hogy a következő olimpiáig megszerzi a tiszti rendfokozatot. Egy szegedi gyalogsági alakulathoz került kiképző őrmesternek, időközben felvételt nyert a Ludovika Akadémia tiszti tanfolyamára. Egyértelmű volt, hogy 1938

nyarán ő képviseli Magyarországot a Budapesten megrendezendő nemzetközi lövészversenyen.

Hadgyakorlaton vett részt a szegedi gyalogsági ezreddel, amikor szétszerelés közben, egy kézigránát gyutacsa a jobb kezében felrobbant, azt csuklóban amputálni kellett. Ez nem csak sport, de katonai pályafutásának is végét jelentette.

Most sem adta fel. A lábadozás idejét nem a kórházban, hanem a lőtéren töltötte.

Rövid idő alatt megtanult, bal kézzel írni és löni. Elöljárói nem hittek a szemüknek, amikor bemutatta a telitalálatos lőlapjait.

Néhány hónapos felkészülés után első helyezést ért el a nemzetközi versenyen.

Sport vezetői kérvényezték a kormányzótól, hogy „testi fogyatékosként” maradjon a honvédség kötelékében.

„Takács Károly ht. őrmesternek, a tényleges szolgálatban, kivételes kegyelemből való meghagyását engedélyezem:
Horthy”

A kivételes kegyelmet igyekezett megszolgálni, az országos gyorstüzelőpisztoly-versenyen első lett, és a luzerni világbajnokságon a magyar csapattal arany érmet nyert. Közben előléptették, tiszt lett. Továbbra is keményen készült a versenyekre, látszólag minden akadályt legyőzött. Látszólag, mert az 1940. évi olimpiai játékokat a II. világháború miatt nem tartották meg.

A háborúban csapattisztként vett részt, de, egyéni magányos edzési módszerének köszönhetően, minden versenyen megvédte korábbi eredményeit.

A háború befejezését követően sportkarrierje tovább ívelt.

Akarat ereje és szorgalma példás volt, naphosszat gyakorolt a lőtéren, magányos órákat töltött a nagy fizikai erőt kívánó (és rettenetesen unalmas) célratartással.

Tanítványokat nem vállalt, néhányan azzal vádolták, eredményeit félti.

A lövészsport edzésének két alapvető irányzata uralkodott ebben az időben:

- a svájci a frissességet tekintette fontosnak, amint fáradtságot éreztek a versenyzők, pihenő időt kaptak, majd kipihenten folytatták a gyakorlást.

- a finnek a terheléses utat preferálták, a fáradtságtól függetlenül, „összeesésig” gyakoroltak.

Ezt a módszert követte Takács is, kibővítve azzal, hogy rossz időben, esőben, hidegben, zavaró körülmények között is folytatta az edzést.

Végre az 1948. évi londoni olimpiára valóban elhárult minden akadály és tagja lehetett az utazó csapatnak..

Verseny számában az 58 induló közül három versenyző volt esélyes az olimpiai bajnoki címre: az 1936-os aranyérmes svéd Ullman, az argentin Valiente és a magyar Takács. Az első napon 286 körrel hármas holtverseny alakult ki. A másnapi döntőt hihetetlen érdeklődés kísérte. Takács vezetett, ám az utolsó előtti körben, még mielőtt célózhatott volna, véletlenül elsült a pisztolya, (mint 16 évvel korábban Barát-Lamberkovich Béla esetében). Az Argentinok azonnal óvást jelentettek be, hogy tekintsék érvényesnek a találatot. A MOB küldöttsége az óvást óvta meg. Nagy vita és zűrzavar támadt. Ezt az időt is kihasználva Takács célratartott. Sokan a szabálykönyvet lobogtatva vitatkoztak. Közben sötétedett s a zsűri úgy döntött lőjön a magyar versenyző. A szakma biztos volt, hogy azok között a körülmények között, a sötétedést is figyelembe véve, lehetetlen jó eredményt elérni. Takács, felkészülésének köszönhetően, öt tizedest lőtt.

A NOB a magyar sportoló eredményét elfogadta, az argentin óvást elutasította.

Takács Károly egyéni gyorstüzelő pisztoly lövészetben 580 körrel olimpiai és egyben világbajnok lett. Arany érmet nyert a csapat is.

Megrohanták a riporterek, bal kezével előre megírt cédulát adott át: „Biztos voltam benne, hogy megnyerem. A verseny előtt volt időm bőven, ezt e nyilatkozat megírására használtam fel. Nem szeretek kapkodva beszélni.”

Szükszavúságát és szorgalmát megőrizve, annyit változott, hogy tehetséges fiatalokat gyűjtött maga köré, közülük legtöbbet a még középiskolás Kun Szilárddal foglalkozott, azt tervezte, hogy együtt versenyezhetnek Helsinkiben az 1952. évi olimpiai versenyen. Az edzések érdekesebbé tételére ügyességi játékokat talált ki és ő alkalmazott először speciális szemgyakorlatokat a pontosabb célzás érdekében, továbbra is nagy hangsúlyt fektetett a zavaró körülmények kizárásának gyakorlására.

Végül mindketten indulhattak. A szakmai közönség kíváncsian várta a mester és tanítványa küzdelmét.

A verseny rosszul kezdődött. A helsinki lőpálya megvilágítása nem kedvezett versenyzőinknek, a céltáblákat is mintegy 25 centiméterrel alacsonyabban helyezték el.

Az első napon Takács, hiába lőtt a londoninál jobb eredményt, csak ötödik lett, Kun Szilárd, akinek kedvét vette, hogy csak a tizedik helyen végzett.

Az eredményéért aggódó riportereknek azt mondta: „Nagyon erős a mezőny. Az eredményemmel elégedett vagyok, de holnap mindenképpen erősíteni akarok.”

Szabad idejüket nyugodt beszélgetéssel töltötték.

Másnap mindenki izgatott volt, csak ők ketten sétálgattak nyugodtan. Kun azt hangoztatta:” Most már nem izgulok úgy, mint tegnap, elvégre itt is lehet jól lőni, nem csak otthon.” Ezt azzal bizonyította, hogy több pontot lőtt, mint mestere előző nap.

Takács Károly 10 körrel múlta felül előző napi eredményét, ezzel nem csak hátrányát hozta be, de 579 körrel az olimpiai bajnokságot is megnyerte.

Kun Szilárd a román Lichiardopollal holtversenyben a második helyen állt az ezüst éremért folytatott küzdelemben. 15 lövéses sorozattal kellett eldönteni a második helyet. Az első sorozat szintén döntetlen eredményt hozott. A második sorozat esetében - az idegek harcában - Kun Szilárd győzött, Egyetlen találattal jobb eredménnyel ő lett az ezüst érmes.

Mindketten folytatták a felkészülést az időközi hazai és nemzetközi versenyeken keresztül a melbourne-i olimpiára.

Takács eredményei: 1951-ben: 583, 1953-ban 589 kör.

Az olimpiai szereplés a magyar versenyzőknek nem hozott sikert. Takács a 8., Kun a 6. helyen végzett.

Takács gyakorlatilag felhagyott a versenyzéssel még nyert egy-egy bronzérmet, de a fő hangsúlyt a fiatalok nevelésére helyezte.

Sport pályafutása irigylésre méltó: 26 alkalommal volt válogatott: 35 egyéni és csapatbajnokságot nyert, gyorstüzelő pisztollyal olimpiai és világcsúcsot, három másik fegyvernemmel pedig országos csúcsot állított be.

Aki tanítványai közül elcsüggedt, megmutatta a harmincas években gyártott Walther-Olimpia gyorstüzelő pisztolyát,

aminek csövét, egy-egy fáradtságos munkával megszerzett, győzelmet jelképező rovatka ékített.

Tanítványai közül Hammerl László 1964-ben olimpiai bajnok lett, Orbán László pedig a 80-as moszkvai olimpián bizonyított.

A 2012-es londoni olimpián néhány, a sporttörténet kiemelkedő személyiségéről, köztük Takács Károlyról is, ideiglenesen metró megállót neveztek el.

Ő maga így értékelte sportkarrierjét:

„Úgy gondolom, nem vagyok különösen tehetséges. A szorgalomnak köszönhetek mindent”

És az akaraterőnek.

Takács Károly soha nem dohányzott, mégis 1976-ban 65 évesen tüdőrákban hunyt el. Sírja a Budapest Újköztemetőben található.

Tánczos Imre